

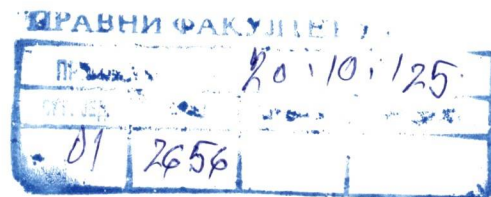
Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-2656/1
20/10/2025. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Сврха правног поретка”, кандидата Пешић Милана, број досјеа M056/24-O, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 20/10/2025. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ЗА ПРАВНО ТЕОРИЈСКЕ НАУКЕ

КОМИСИЈА
ЗА ОЦЕНУ И ЈАВНУ ОДБРАНУ МАСТЕР РАДА

Проф. др Славиша Ковачевић, председник Комисије
Проф. др Дејан Вучетић, члан Комисије
Проф. др Марко Трајковић, ментор и члан Комисије

Комисија (образована Одлуком бр. 01/2602 од 15.10. 2025. године) за оцену и јавну одбрану мастер рада под насловом „*Сврха правног поретка*“ кандидата Пешић Милана М 056/24-О у саставу: Проф. др Славиша Ковачевић, председник Комисије, Проф. др Дејан Вучетић, члан Комисије, Проф. др Марко Трајковић, ментор и члан Комисије, подноси

ИЗВЕШТАЈ

Кандидат Пешић Милан написао је мастер рада под насловом „*Сврха правног поретка*“ у захтевној форми која је неопходна за израду и писање мастер радова на Правном факултету у Нишу а његова садржина одговара захтеваном степену научног сазнања. Избор теме, студијско истраживачки рад, коришћена литература, указују да се кандидат одговорно и систематично бави овом темом, те стога Комисија даје позитивну оцену и извештај на мастер рад за јавну одбрану. Мастер рад је написан на 61 страна компјутерски обрађеног текста, са 49 библиографских јединица, од којих је 10 на страном, енглеском језику. Што се тиче структуре мастер рада она се састоји од Увода и још од 4 наслова, закључка, пописа коришћене литературе, пописа остале истраживачке грађе, сажетак и кључне речи, Abstract и биографије студента.

У уводном делу, аутор мастер рада методолошки изведено, дефинише и образлаже сам предмет истраживања, хипотезе, методе и саму логичку повезаност структуре мастер рада.

У првом наслову „*Прве мисли о сврси правног поретка*“ одмах се уочава веза са морланим поретком ствари и то кроз Солона код кога целокупним животом и поретком ствари управљају врлине. Сасвим природно и Софокле иде против свега што међу живима и мртвима нарушава правду и људско достојанство. Етичко учење Питагоре и његовог „религиозно-моралног и научног братства“ поредак ствари су видели кроз математичке облике, те су симболи замењивали дефиниције, наглашено је у раду. А као важан елеменат поретка налази се и појам хармоније, који је као захтев присутан у сваком правном поретку. Мешавина задатака оних који ваља да изграде и сачувају своју државу и поредак налази се код Хераклита. Античка софистика дала је различита схватања поретка ствари те самим тим и правног поретка. Тако Трасимах сматра да право, па самим тим ни правни поредак нису ништа до намере владајућих, наведено је у раду. Хипија у односу на свет заузима релативно космополитско схватање ствари јер све ограничава на своје суграђане, и саплеменике. Сократовим правним поретком мора да влада „духовна и морална елита“. Дакле, аутор ваљано наводи, сврху правног поретка врлину достижу само они који се њоме и руководе у животу. Ништа посебно другачије у погледу сврхе није било мишљење ни Аристотела који сматра да закон постиже ефикасност кроз правила која даје етика. Правни поредак код Аристотела има све модерне карактеристике правне државе у којој су сви подређени закону који им истовремено одређује границе њихове слободе. Интересантан је Епикуров став, наводи се у раду, према целини заједнице и поретку, јер сматра, иако не пориче државу, да појединац долази пре државе и да је држава његова творевина. Као таква творевина поредак нема задатак да морално подигне човека, већ је држава произишла из уговора да људи неће једни другима чинити зло. Код Епикура нема моралних задатака и сврхе правног поретка једне државе, јер је разлог за њихов настанак људска слабост, због које људи не могу да живе ван правног поретка. Сенека говори о блаженом животу који ваља остварити, те га самим тим са индивидуалне равни преноси на раван друштвеног и правног поретка. Испитујући могућности блаженог и слободног живота стоци су заправо једним другим и другачијим правцем од оног којим се данас стиже до ваљаног поретка ствари говорили баш о њему. Тако је Епиктет говорио о слободи као о водичу кроз живот. Марко Аурелије је био више посвећен у својим мислима

изградњи карактера човека уопште па потом и владара, но што је размишљао и писао о правном поретку као целини, ваљано је истакнуто у раду. Након Грчке и Рима, историјски на ред су дошли периоди патристике и схоластике, који су сврху правног поретка повезивали са људском сврхом али таквом која се приближава Богу, истиче аутор. Правни поредак је, за Макијавелија, своју сврху имао више као средство владања него као самостални феномен који има самосталну вредност.

У другом наслову „*Сврха правног поретка и мисао Имануела Канта*“ одмах је констатовано да је неопходно пре самог Имануела Канта морају се разматрати нека од схватања која потпадају под уговорне теорије о настанку државе, те самим тим и настанку правног поретка, где ће се у разлозима за њихов настанак видети и сврха самог правног поретка. Са овим теорија започиње и испитивање порекла ауторитета власти што је до тада то био редак случај, мада је и овде то чињено на различите начине. Људи немају превише обзира и склони су надметању и владању, а не удруживању, оне слабије страх вуче удруживању. Тако Томас Хобс види стање људи и поредак ствари пре удруживања, те је природно стање рата свих против свију. Тада влада гола сила и они који су под утицајем страха од силе пожелели су удруживање да би себи обезбедили опстанак. Тако се сврха правног поретка види у опстанку људи, који, пошто прихвата Епикуров став, нису по природи друштвене животиње. Нешто другачију слику поретка који претходи правном поретку имао је Џон Лок, за кога човеком у природи господари разум. Када човек изгуби своју „аутентичну хуманост“ и пређе у стање државности и правног поретка ваљало би испитати као онда уреди ту заједницу засновану на уговору. Ово се може осликати и речима самог Жан Жак Русоа. Дакле, све што је било слободно и неограничено, постало је сада у правном поретку ограничено. А према Русоу, човеков нагон за имовином ствара у овом поретку „заstraшујући неред“ ваљано је наведено у раду. Ово удруживање ишло је у корист онима који су имали највише да изгубе, но и ту се Русо бави испитивањем опште воље која није прост збир, већ је одраз заједничких интереса. Обавезујућа снага права и правног поретка видљива је у читавој мисли Канта, јер се најпре морални закон има поштовати због његове унутрашње вредности у којој он налази своју чистоту. У фактичком делу правног поретка људи се покорављају прописима због њихове императивне природе, но и ту се право може схватити као скуп услова под којим се хтење једног субјекта према општем закону слободе усклађује са хтењем другог субјекта. Одувек

присутна разлика између права и морала и код Канта је поцртана тиме што се код права и правног поретка обавезност везује за нешто што можемо означити као спољашњи карактер, ваљано се наводи у раду. Право је природно везано за свачију слободу, те је тако слобода урођено право које се има остварити у правним односима у правном поретку, истиче аутор. Ово се остварује само према општем закону слободе и на темељу „људскости“. Оно што ће Кант назвати поделом правних дужности мома схватити и као основне принципе на којима има да стоји један правни поредак, један је од закључака овог дела рада. Слобода се код Канта појављује као носећа сврха правног поретка, но та лична слобода није волунтаризам, наведено је у раду. У овом делу раду природно је повезано Кантово и Хегелово схватање сврхе правног поретка.

У трећем наслову *„Културалистичка филозофија права и њен утицај на схватање сврхе правног поретка“* наведено је да право и правни поредак могу бити виђени и на другачији начин но што то чини позитивно-правна теорија, те је такво одређење нашло место у Радбруховом одређењу права као „културног појма“. Густав Радбрух прихватио је Кантов став да је немогуће из онога што *јесте* докучити шта *има вредност*, шта је *исправно*, шта *треба да буде*. Што даље значи да се циљеви, сврхе и средства за њихово остварење преплићу у правном поретку. Сврху правног поретка Густав Радбрух жели да објасни и анализирајући различите правце филозофије права. Неслагања између стварности и идеје права води антитези „спољашњи“ и „унутрашњи“ карактер два правила каква су право и морал. Сврха правног поретка не може се исцрпети у императиву, констатује је се у овом делу рада. Интересантно је да, према Радбруху, правда има да одреди само форму права, док ће садржину одредити сврсисходност. Овде се сада поставља питање да ли се у правном поретку може догодити спој стварности и вредности. Утолико се разликује и сврха правног поретка, док ће право и држава за индивидуалистичко схватање бити везе између појединаца, за надиндивидуалистичко то ће бити целина изнад појединца, а за трансперсонално то ће бити заједнички односи. Даље то ће водити томе да надиндивидуалистичко схватање држава и правни поредак су организам, а за индивидуалистичко њихова основа је уговор, док ће за трансперсонално држава и право бити грађевина. Оваква поставка ствари довела је до антиномија идеја права, те самим тим и у правном поретку. Тако ће Радбрух видети три захтева правду, сврсисходност и правну сигурност, истакнуто је у раду. А сва живост права, у схватању

Артура Кауфмана, може се испољити и ако се нераскидиво повежу држава и право. Немогуће је посматрати Радбрухову борбу око сврхе права и правног поретка, а у њу не увести Емила Ласка и његову теорију вредности која је недвосмислено повезана са филозофијом права која право види као културни појам. Ласк настоји да држећи курс вредносне теорије примени интегралистички метод путем кога би се стигло до споја стварности и вредности, истиче се у раду. Потоња времена користила су достигнућа Радбрухове и Ласкове филозофије права и културалистичке теорије, се на основу ових учења градила вреза између права и морала, правног и моралног поретка из које произлази другачија сврха правног поретка од оне коју виде чисто позитивистички правни духови. Такву везу изградио је Лон Фулер који је инсистирао да постоји „моралност која право чини могућим“, ваљано је наведено у раду. Даље ће се у раду ићи и путем света вредности који се спушта у стварност и доводи до тога да се морална вредност појави као основа за доношење одлуке у тешким случајевима што ће се појавити као носећа идеја, према аутору, код Роналда Дворкина.

У четвртом наслову *„Другачије“ схватање сврхе правног поретка*“ указано је на „другачији“ приступ сврси правног поретка. Наравно то је дошло је од оних који су правни поредак посматрали као израз нормативне градње права или као израз воље творца норме. У сваком случају код њих је носећи стуб било све друго осим морално-вредносних мотива покоравану правној заповести. Заправо, императив који мора да буде средство код позитивиста постао је садржина, а чиста форма изградње зграде правног поретка постала је за нормативисте уместо чистог израза садржина. Из тог разлога нормативно посматрање правног поретка довело је до гледања права као чисто правног феномена ослобођеног свих оних „ставки“ које су стране праву, истиче ваљано аутор. Ханс Келзен је једноставно посматрајући сферу права констатовао да рационално гледиште мора да уважи постојање интереса и њихов сукоб, као и потребу за његовим разрешењем. Но, посматрајући правни поредак Келзен заузима став да морални аспекти друштвеног поретка немају потребе да се појављују у чисто правном поретку. Примена права не може да зависи од идеологије ма које врсте истакнуто је у раду и тиме потврђена мисао Ханса Келзена који је захтевао да правна теорија буде ослобођена од идеологије. Правни поредак већ сам по себи има сада две сврхе, и то ступњевитост и динамички карактер. Да ли се сврха правног поретка може

посматрати критички поставља се питање у овом делу рада, и зато се анализира мисао Херберта Харта који одбацује моралне појмове као фантомске.

У закључном разматрању аутор даје своје закључке након дефинисање свих појмова који су и основа овог рада, као и дефинисање и заузима став да ако се погледа сврха правног поретка она се може открити и у добробити оних који су му потчињени, што би значило да сви актери правног поретка имају једнаку дужност. Зато се у закључку истиче правни поредак се поред морално „лепих“ жеља за унапређење добробити људи сусреће и са фактором стварности, односно фактором услова који се морају стећи да би се та његова сврха остварила. Правни поредак не може да буде ту само због права, он је репрезент и дужности, а оне су „категорички разлози“ који од нас захтевају да нешто испунимо. Ипак, истиче се ваљано у раду, ми се морамо сложити са поставком која може „чистом“ правнику деловати као јерес, а то је да се неправедни закони не морају поштовати. Дакле да би остварио своју вредносну сврху правни поредак мора да располаже таквим законом који се преноси из „царства ума у царство искуства, из интелигибилног света у свет чула“. Тада се критичка оштрица губи и самим тим се правни поредак препушта моћи нечега што се не може назвати правом ако се жели да погледа његова садржинска равн, ваљано истиче аутор. Тај правни поредак постоји само на разини форме, али ваљана садржина која му мањка чини да је он непотпун, те је самим тим и његова сврха или погрешна или изиграна.

Мастер рад „*Сврха правног поретка*“ одликује се добром изборном темом испитивања, и током формулисање предмета, значаја, циља и хипотеза мастер рада, у раду су коришћени филозофски, аксиолошки и правни методи.

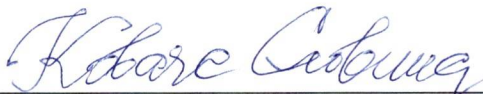
Аутор је у свом раду објаснио и системски образложио сврху правног поретка као нужно питање сваке теорије и филозофије права. Наравно, а то је и констатовано у самом раду, јединственог става о сврси правног поретка никада није било нити ће бити. Различити правци у филозофији права су под различитим и историјским оквирима различито одређивали сврху правног поретка. Заправо се код питања сврхе правног поретка појавило питање сукоба правде и правне сигурности. Од првих онтолошких схватања о сврси правног поретка, односно о сврси света, на шта је у раду аутор ваљано указао, па до данас нема сагласја о питању сврхе. Од чисто правног промишљања сврхе па до мешавине културалистичких и социолошких схватања, једна је мисао константна, а то

је одржање ваљаног поретка, с тим што остаје као камен спотицања и за аутора, шта је то ваљан правни поредак.

На основу овог Извештаја, Комисија у наведеном саставу, сматра да је мастер рад „Сврха правног поретка“ кандидата Пешић Милана (М 056/24-О), подобан за јаву одбрану јер је задовољио методолошке, теоријске и емпиријске. У раду, аутор је обрадио постојећу, репрезентативну литературу, извршио њену интерпретацију, креативно структурисао рад по одређеним насловима. Мастер рад је резултат научног, критичког, систематизованог и самосталног сагледавања значајних аспеката и приступа дефинисања појма слободе као вредности, те пута који се прелази од такве вредности до тоталитаризма.

У Нишу, 17.10.2025. године

Проф. др Славиша Ковачевић, председник Комисије

Проф. др Дејан Вучетић, члан Комисије

Проф. др Марко Трајковић, ментор и члан Комисије

1449